SURINAME EN DE FRANSCH STRAFKOLONIES

DOOR

MR. O. E. G. GRAAF VAN LIMBURG STIRUM

Zeer gaarne voldoe ik aan het zoo vereerend verzoek van de Redactie van dit tijdschrift, om over bovengenoemd onderwerp enkele beschouwingen ten beste te geven en dit te meer, wijl mij door de groote welwillendheid van den Directeur en de overige autoriteiten van den Franschen Penitentiären Dienst de zeldzame gelegenheid werd geboden, van de inrichting en werking van dezen dienst persoonlijk kennis te nemen.

De aanwezigheid van de Fransche strafkolonies zoo dicht bij Suriname heeft vooral in den laatsten tijd redenen tot ernstige bezorgdheid gegeven. Het aantal ontvluchtingen naar ons gebied bereikte langzamerhand zulk een hoogte, dat het nemen van ingrijpende maatregelen geboden scheen. Vooral het proces-Coutenceau vestigde de aandacht op de aanwezigheid van zeer ongewenschte en gevaarlijke personen op Nederlandsch gebied, waar gelukkig de criminaliteit der eigen bevolking allermint hoog kan worden genoemd. Men heeft in Suriname steeds die vluchtelingen uit de Fransche strafkampen geduld, die ordelijk levend voor hun bestaan werkten en zich als vreedzame burgers gedroegen, doch nu in den laatsten tijd deze „déportés” van zich lieten spreken bij moorden, beroovingen, diefstallen e. d., meende men door een krachtig optreden naar buiten te moeten toonen, dat het begrip gastvrijheid ten onzent niet oneindig rekbaar is. Daarbij komt nog, dat de bevolking der strafkolonies veelal leefde in de meening, dat bij ons de doodstraf niet bestond, althans

nooit werd toegepast. Werd dus iemand in die strafkolonie b.v. wegens moord tot 20 jaar gevangenisstraf veroordeeld, dan had hij — volgens zijn opvatting — nog steeds de kans, te ontvluchten, terwijl hij in Fransch Guyana vrijwel zeker zou zijn onthoofd. Aan deze verkeerde voorstelling heeft het doodvonnis, dat op 7 December van het vorige jaar aan genoemden Coutenceau werd voltrokken, een einde gemaakt. Dit heeft — afgezien van de crimineele en ethische beschouwingen over deze straf, welke hier uiteraard buiten beschouwing moeten blijven — twee goede resultaten gehad. Ten eerste heeft het de goede elementen onder de in Suriname wonende „déportés” in zekeren zin meer tot elkander gebracht, wat hieruit bleek, dat hangende het proces verschillende verzoeken van hen bij de autoriteiten binnenkwamen, om mede als afschrikkend en waarschuwend voorbeeld de zwaarste straf op den beklaagde toe te passen. Ten tweede heeft de publicatie van het vonnis en de executie in alle kampen van de Fransche strafkolonie voorgoed de misvatting ten aanzien van de toepassing der doodstraf in Nederlandsch Guyana bij de „bagnards” weggenomen. Bovendien heeft de Gouverneur van Suriname op 14 December j.l. een bespreking gehad met den Commandant van St. Laurent als vertegenwoordiger van den Directeur van den Franschen Penitentiären Dienst betreffende meer deugdelijke maatregelen van bewaking van Fransche zijde en vergoeding der kosten van terugvoer na ontvluchting en van eventueele verpleging (b.v. melaatschen). Blijkens een bericht in „de West” van 2 Februari 1923, heeft het Gouvernement van Fransch Guyana thans de verplichting aanvaard, om „déportés”, die in Suriname worden aangehouden, op zijn kosten te laten afhalen, terwijl het zich ook bereid verklaard heeft, de verpleegkosten van zieke „déportés”, die door den aard hunner ongesteldheid niet kunnen worden teruggezonden, te dragen. Ook is tengevolge van bovengenoemde bespreking bij de Regeering te Parijs aanhangig gemaakt het voorstel, om een omheining te bouwen om

het kamp van St. Jean (waarover later), ten einde de ontvluchtingen tegen te gaan.

Uit het bovenstaande moge blijken, dat een verhandeling over de inrichting en de werking der strafkolonie in Fransch Guyana ook in dit tijdschrift niet misplaatst is.

Het denkbeeld, om ernstige misdadigers of hen, van wie men verwachtte, dat zij onverbeterlijk waren, naar min of meer afgelegen streken in de koloniën te verbannen, dateert van 1718, toen de *Engelsche* Regeering zulke elementen naar Maryland in Amerika zond („convicts”; „transportation”). Langzamerhand kwam tegen dit systeem, dat meer een zuinigheidsmaatregel dan een strafmaatregel was (de „convicts” werden verhuurd aan kolonisten), in Engeland verzet en in 1842 begon men met een nieuw stelsel, de „probation”. De veroordeelde werkte eerst in een strafkolonie voor rekening van het Gouvernement en daarna bij kolonisten voor den tijd van hoogstens 1 jaar. Daarna behoefde hij slechts in de kolonie te blijven, tot zijn straftijd verstreken was. Dit systeem had weinig succes: het was te duur en mislukte vooral tengevolge van de onervarenheid der ambtenaren. Tegelijkertijd ontstond in Engeland een strooming vóór afzonderlijke opsluiting; in 1840 begon men met den bouw der beroemde „Pentonville”-gevangenis, die in 1842 reeds gedeeltelijk bewoond was. De oude theorie van transportatie bleef zich echter nog steeds handhaven, zoodat men in 1847 trachtte beide denkbeelden te vereenigen. Dit stelsel, waarop hier niet nader zal worden ingegaan, was echter te gecompliceerd. Zoo is men in 1849 gekomen tot het volgende stelsel: eerst cellulaire opsluiting, daarna gemeenschappelijke arbeid en ten slotte transportatie.

In *Frankrijk* is het eenigszins anders gegaan. Het systeem van gevangenen van den Code Pénal van 1810 baatte niet; de stroom van recidivisten wies steeds aan. Daar men het brandmerken en de tentoonstelling

afschafte, werd het leven en werken in de „bagnes” zooveel minder zwaar, dat in de gevangenissen misdrijven werden gepleegd, om tot de betrekkelijk lichte straf van „travaux forcés” te worden veroordeeld.

In 1821 werd reeds een voorstel gedaan tot afschaffing der „bagnes” en om de straf der „travaux forcés”, toen dus nog in Frankrijk te ondergaan, te vervangen door die der „transportation”. Eveneens werden in 1846 en 1847 twee wetsvoorstellen in deze richting gedaan. Het eerste vond bij de Regeering geen gunstig onthaal en werd ingetrokken; het tweede was bij het uitbreken van de revolutie van 1848 nog niet in behandeling genomen.

Een „message” van Lodewijk Napoleon van 22 November 1850 als President van de Republiek spreekt van de mogelijkheid, de straf van „travaux forcés” dienstbaar te maken aan de kolonisatie. Bij het „décret” van 27 Maart 1852, waarin de hoofdbeginselen van de wet van 30 Mei 1854 te vinden zijn, worden $\pm$ 2000 „forçats” naar Fransch Guyana gezonden.

Voordat nu de inhoud van die wet van 1854 nader onder de oogen wordt gezien, moet eerst gewezen worden op het onderscheid, dat de Fransche wetgeving maakt tusschen „déportation”, „transportation” en „rélégation”. Dit is te meer noodig, daar men in Suriname altijd spreekt van „déportés” ,daarmede als verzamelnaam bedoelende allen, die naar een Fransche strafkolonie verbannen zijn. Wij zullen echter bij de behandeling van dit onderwerp deze soorten scherp uit elkander moeten houden.

I. *Déportation.*

Deze is geregeld bij de wetten van 5 en 22 April en 8 Juni 1850 en betreft alleen politieke gevangenen (hoogverraad, spionnage e. d.). Deze bevinden zich op het uit het Dreyfusproces overbekende Ile du Diable. Op het oogenblik zijn daar slechts 28 gestraften, die zooveel mogelijk in aparte woningen gehuisvest zijn, hun familie mogen later overkomen, geld verdienen in de

„travaux industriels” en een „concession” ter bebouwing kunnen verkrijgen. De verbanning is voor levenslang, behoudens recht op gratie en „réhabilitation”, wat eveneens geldt voor de hieronder te behandelen „transportation” en „rélégation”.

II. *Transportation*.

Deze is geregeld bij de reeds genoemde wet van 30 Mei 1854. Het hoofdbeginsel van deze wet is de vereeniging van drie denkbeelden: straf, beveiliging der maatschappij en kolonisatie. Zij, die veroordeeld waren wegens misdrijven als moord, doodslag, zware diefstal, desertie, insubordinatie, poging tot moord etc., zouden naar Fransch Guyana gezonden worden, om daar dienstbaar te worden gemaakt aan den kolonisatie-arbeid. Men was over deze oplossing echt Fransch-lyrisch gestemd. De gemeenschap in Frankrijk beveiligd tegen hernieuwde antisociale handelingen van het misdadige individu en dat individu, zelf gestraft en door die straf gelouterd, in dienst van een zoo productieven en nationalen arbeid als het koloniseeren van een vrijwel onontgonnen aan tropische zegeningen rijke streek. Men was echter te naief-enthousiast, om te beseffen, dat een verzameling van min of meer geestelijk en lichamelijk verzwakte mensen niet de meest geschikte krachten vormt voor zulk zwaar en inspannend pionierswerk en wellicht nog minder een kern voor een gezond, nijver en spaarzaam kolonistenras. De teleurstellingen bleven dan ook niet uit en spoedig was er van de ideëele zijde van het vraagstuk weinig overgebleven.

In den tegenwoordigen tijd is het groote centrum van de „transportation” St. Laurent, gelegen aan de Marowijnrivier, welke de grens vormt tusschen Fransch en Nederlandsch Guyana. Verder zijn er meer landinwaarts nog enkele kampen, welke onder dit etablissement ressorteeren en te zamen ongeveer 5000 gevangenen herbergen, waarvan St. Laurent zelf $\pm$ 1500.

De straf der „transportation” is een *hoofdstraf*, welke voor een bepaalden tijd of voor levenslang kan worden

opgelegd. De arbeid, „travaux forcés” genoemd, bestaat in het verrichten van werkzaamheden in timmermans-werkplaats; zagerij; meubelmakerij; ijzergieterij; smederij; bankwerkersinrichting; drukkerij e. d. en in het houtkapbedrijf. Bij zonsondergang worden de gevangenen („forçats”) opgesloten in z.g. „cases”, waarin er 30 à 50 worden ondergebracht en waar zij al naar gelang van een der drie klassen, waarin zij naar hun gedrag worden geplaatst, op houten britsen (3e klasse) of op linnen veldbedden (1e en 2e klasse) slapen. Ten aanzien van den duur der straf wordt buiten de onderscheiding in „voor bepaalde tijd” en „voor levenslang” verschil gemaakt wat betreft veroordeelingen tot minder dan 8 jaar en voor langeren tijd. In het eerste geval moet de veroordeelde na het verstrijken van zijn straftijd nog een gelijk aantal jaren in de kolonie blijven, in welken tijd hij zich slechts op enkele „appels” behoeft te melden (zijn boekje laten afteekenen op bepaalde data), maar overigens vrij is. Eerst daarna mag hij uit de kolonie vertrekken. Dit systeem heet „*doublage*” en hiertegen zijn terecht van verschillende zijden bezwaren geopperd, o. a. nog onlangs van Fransche deskundige zijde in enkele nummers van „*l'Homme libre*” van Augustus en September 1922.

Is iemand echter tot langer dan 8 jaar „transportation” veroordeeld, dan moet hij na ommekomst van zijn straftijd toch steeds, zij het dan ook als vrije, in de kolonie blijven en daar het meerendeel der veroordeelingen straffen van langer dan 8 jaar zijn, komt de straf van „transportation” dus practisch neer op levenslange verbanning.

Bij goed gedrag kunnen de volgende voorrechten worden genoten:

1e. „*Assignment*”, de vergunning, om te werken op de bureaux der „administration”, bij gemeentelijke diensten en particuliere ondernemingen en bij particulieren. (Zoo hebben vele ambtenaren van den Penitentiären Dienst gestraften als huisknecht in betrekking).

2e. het verkrijgen van een „*Concession de terrain*”, het eigenlijke kolonisatiedenkbeeld uit de wet van 1854, waarbij den gevangene een terrein ter bebouwing wordt afge-

staan. Dit voorrecht geldt slechts voor de gevangenen der 1e klasse en tegen betaling van een zekere huursom. Heeft hij de concessie 5 jaar gehad, dan kan hij door betaling van een bepaalde som eigenaar worden. Hoe schoon ook in theorie, heeft dit systeem natuurlijk in de praktijk weinig resultaat opgeleverd, daar het zelden voorkomt, dat de gevangenen over de noodige middelen beschikken. En al is het hun dan gelukt, een eigen terrein te verkrijgen, dan zal in die streek, waar vrouwen uiteraard zeer schaarsch zijn en waarheen maar zelden vrouwen op verzoek der „concessionnaires” overkomen, toch zeker geen krachtige kolonistenbevolking ontstaan. Opvolgers in zijn recht heeft de „concessionnaire” dus vrijwel nooit, zoodat bij zijn dood van verder onderhoud en verdere bebouwing van zijn perceel niets komt, als — zooals vaak geschiedt — hij zelf niet reeds eerder daarmee is opgehouden, hetzij uit gebrek aan bedrijfskapitaal, hetzij doordat hij weer tot misdaad verviel.

Ter handhaving van orde en tucht is bij „décret” van 4 September 1891 vastgesteld een „*régime disciplinaire*.” De straffen zijn naar gelang van de zwaarte: „*prison de nuit*”: opsluiting in een cel alleen des nachts; „*cellule*”: opsluiting in een cel dag en nacht aan een ring („à la boucle”) met om de twee dagen water en brood; „*cachot*”: opsluiting als voren in een geheel duistere cel met om den anderen dag water en brood. De maximum duur der straf van „*cellule*” is 2 maanden, die der beide andere 1 maand. Deze straffen worden uitgesproken door de „*Commission disciplinaire*”, bestaande uit drie leden, waarvan de Commandant van het kamp voorzitter is.

De z.g. „onverbeterlijken”, voor wie de bovenopgesomde straffen niet blijken te baten, worden gezonden naar het „*Camp des Incorrigibles*” te Charvein, 21 K.M. landwaarts van St. Laurent gelegen. De verbinding tusschen die plaatsen wordt onderhouden door een Décauville-spoor. De trollies worden door menschenkracht voortbewogen; in ons geval door vier Arabieren uit Algiers, die tusschen 's morgens 7 uur en 's middags 2 uur dus ruim 40 K.M. aflegden met een last van 400 à 500 K.G. onder

een temperatuur van 85 à 90° Fahrenheit in een gemiddeld tempo van 7 K.M. per uur, daar voor het bezichtigen der kampen zeker één uur mag worden uitgetrokken. Deze praestatie is voor een Europeaan der koudere streken, die nooit in „de tropen” geweest is, moeilijk op haar juiste waarde te schatten. Zij dwong ons echter groote bewondering af voor deze slanke, gebruide, atletische figuren. Zij waren korten tijd tevoren in St. Laurent aangekomen en aan hen was niets van de bekende gevangenisverschijnselen te bemerken. Ook waren zij allerminst „echte misdadigerstypes”. Die zal men trouwens onder de in groote getale aldaar aanwezige Arabieren uit Algiers zelden aantreffen. De rechtspraak in die streken berust bij de militaire rechtbanken, die vermaard zijn om hun strenge straffen, zoodat de inflammabele, overigens niet crimineel aangelegde Arabier in menige zaak, waarin het „cherchez la femme” voor een doodslag of moord de verklaring geeft, voor zijn opvliegendheid met een veelal levenslang verblijf aan de Marowijne moet boeten.

De weg naar „Camp Charvein” is royaal en breed aangelegd, meestal door de dichte bosschen, waaraan deze kuststreek van het Noorden van Zuid-Amerika zoo rijk is. Men passeert enkele kampen, die bij St. Laurent behooren, waarvan een, het z.g. „Camp des impotents”, wellicht den meest aangrijpenden aanblik biedt van alles, wat deze groote strafkolonie te zien geeft. In hun zeer schamele en karige kleeding hurkten, strompelden en schuifelden hier deze maatschappelijke ballingen hun laatste dagen door: hol-hoestende borstlijders, mannen met houten beenen, anderen met korte armstompjes, waarover de krijtwitte huid zich spande, lijders aan verlammingen, door behulpzame medegevangenen half gesteund, ouden van dagen, met dof-starende oogen, dat alles bewoog zich daar dooreen in een bijna afzichtelijke mengeling van slechtheid, misdaad, ellende en ongeluk. Hier waren het meest Franschen, daar voor een Europeaan de zware arbeid in dit klimaat op den duur ondragelijk is en dan te meer voor de lichamelijk verzwakten, die misdadigers veelal zijn.

Het is werkelijk een buitengewoon voorrecht, het „Camp des incorrigibles” tweemaal te hebben bezocht, daar men er zelden personen buiten den Dienst toelaat (vrouwen worden er nooit toegelaten), zoodat er zelfs onder de Franschen niet velen zullen zijn, die aan dat kamp een bezoek hebben gebracht. En nu is het misschien juist tengevolge van deze min of meer geheimzinnige afsluiting van de buitenwereld, dat er zulke fantastische verhalen over de toestanden in dit kamp de ronde doen. De gevangenen zouden er geheel naakt loopen en zouden in holen in den grond slapen, waarin hun het eten als aan wilde beesten werd toegeworpen. Dit is alles zoozeer bezijden de waarheid, dat ik meen, juist in het belang van den naam der Fransche autoriteiten zelf, goed te doen, deze geruchten te logenstraffen. De kleeding der gevangenen is uiteraard niet overdadig en vooral bij den arbeid in de bosschen is meestal het bovenlichaam ontbloot; doch dat is eveneens het geval bij hen, die in St. Laurent in de werkplaatsen arbeiden en is zuiver een practische maatregel, door het klimaat geboden.

De huisvesting is ook daar in „cases” en de voeding niet onvoldoende en goed; het brood is zelfs voortreffelijk; het dagration bestaat uit: 's morgens koffie en verder soep, vleesch (soms groenten) en 550 gram brood. De arbeid is zeer zwaar en bestaat in het vellen van boomen, welke met de hand moeten worden versleept naar den houtzaagmolen, terwijl hiervoor anders van trekkracht (karbouwen of mechanisch) gebruik wordt gemaakt. Gedurende den geheelen straftijd (minstens 6 maanden) is absoluut stilzwijgen opgelegd; ontslag is slechts mogelijk, na een verblijf van 3 maanden zonder aldaar gedurende dien tijd opgelopen straf. De straffen zijn „cellule” en „cachot” (zie boven), tot een maximum van respectievelijk 4 en 2 maanden. Bij veroordeeling tot „cachot” voor langer dan 1 maand moet de gevangene na 30 dagen één week in de „cellule” zitten, alvorens weer naar de „cachot” te worden overgebracht. Trouwens 30 dagen onafgebroken zonder zelfs „gelucht” te worden in een stikdonkere cel verblijven, is wel een zeer zware straf. Bij den arbeid in

de bosschen zijn de bewakers met een geladen karabijn bewapend. Ook naar aanleiding hiervan zijn allerlei verhalen over neerschieten in omloop. Hierin kan echter naar mijn meening weinig aanleiding tot grieven bestaan. Overal toch geldt de regel, dat op iemand, die onder bewaking is en bij een poging tot ontvluchten na sommatie, weigert te blijven staan, wordt geschoten. Hoeveel temeer dan niet hier, waar men te doen heeft met de meest gevaarlijke misdadigers in een absoluut eenzame streek. Veeleer heb ik niet alleen in dit „extra zware kamp” maar overal elders in deze kolonie, waar ik gelegenheid had, het optreden van superieuren tegen de gevangenen gade te slaan, steeds opgemerkt, dat zulk optreden zeer humaan was en dat men zich lang niet altijd stipt aan de letter van de wetten en voorschriften hield, doch er op uit was, voorzoover dit met de belangen van den dienst vereenigbaar was, veel door de vingers te zien. Zoo werd het toegestaan, dat de gevangenen in Charvein onder hun zwaren arbeid samen spraken, terwijl ook aan het verbod van het hebben van geld in St. Laurent niet streng de hand werd gehouden. Geheel anders staat het met de geestelijke verzorging der gevangenen, waarover ik aan het slot nog eenige opmerkingen hoop te maken.

Alvorens over te gaan tot de bespreking der „*rélégation*” moet nog met een enkel woord worden gerept van de „*régime pénale*”. Hieronder vallen misdrijven als: moord of doodslag op personeel; ontvluchting; weigering na sommatie om te werken enz., welke worden berecht door een „*Tribunal Maritime Spécial*”. De straffen zijn: doodstraf (*guillotine*), „*réclusion cellulaire*” en „*emprisonnement*” (beide maximum 5 jaar), terwijl op ontvluchting de straf van „*travaux forcés*” (maximum 5 jaar) staat, te ondergaan los van den dwangarbeid, waartoe de gevangene reeds is veroordeeld en waarvoor hij zich in de strafkolonie bevindt.

III. *Rélégation*.

Deze is geregeld bij de wet van 27 Mei 1885 („*loi sur les*

récidivistes"). De naam geeft duidelijk aan, over welke misdadigers het hier gaat. Er is dan ook een principieel onderscheid met de „transportation". Was deze een hoofdstraf, de „*rélévation*" is een *bijkomende (accessoire) straf*. Zij kan eerst worden opgelegd, wanneer iemand een bepaald aantal veroordeelingen voor bepaalde met name in de wet genoemde feiten tot zijn last heeft. Zij wordt, nadat de hoofdstraf is „uitgezeten", ondergaan te St. Jean, $\pm$ 20 K.M. stroomopwaarts voorbij St. Laurent aan de Marowijne gelegen en is steeds voor levenslang. Vrouwen en personen boven 60 jaar en beneden 21 jaar kunnen niet tot „*rélévation*" worden veroordeeld.

Men onderscheidt hierbij drie stadia:

1. „*rélévation collective*" : gemeenschappelijke opsluiting in „cases", doch 's nachts niet — zooals in St. Laurent — gesloten. Het bewakingspersoneel is bovendien zeer gering in aantal ($\pm$ 55 op $\pm$ 1300 gevangenen), terwijl het terrein niet omheind is, zoodat vluchten zeer gemakkelijk is.

2. „*rélévation individuelle*" : de gevangenen wonen elk afzonderlijk en kunnen „*concessions*" verkrijgen, terwijl hier het instituut van „*engagement*" geldt, dat ongeveer gelijk staat met de „*assignation*" bij de „*transportés*". Ook hier is verschijnen op enkele „*appels*" verplicht.

3. „*relèvement de la rélévation*" : op een daartoe gedaan verzoek, dat eerst kan worden gedaan 6 jaar nadat de gevangene geplaatst is in de klasse der „*rélévation individuelle*". Hij is dan vrijwel geheel vrij; heeft echter b.v. nog geen stemrecht.

Bij daarop volgende „*réhabilitation*", welke is geregeld bij de wet van 14 Augustus 1885, welke ook de voorwaardelijke invrijheidstelling regelt, is de gevangene eerst geheel vrij. doch zelfs dan mag hij de kolonie nog niet verlaten. Dit kan alleen bij een speciaal gratiebesluit geschieden („*par voie de grace*").

Ook hier gelden evenals bij de „transportation" een „*régime disciplinaire*" en een „*régime pénale*." Heteerstewordt geregeld in het „*décret*" van 22 Augustus 1887 en betreft het straffen van feiten als: belediging en bedreiging van ambtenaren; oproer; diefsfal; dronkenschap; vechten;

ambtenaren; oproer; diefstal; dronkenschap; vechten; onzedelijke handelingen; dobbelen enz. De straffen bestaan in: inhouding van extra voeding uit de cantine; inhouding van verdiend loon; „prison de nuit”; „cellule” en „cachot”. De maxima zijn in de eerste vier gevallen telkens 1 maand, terwijl hoogstens $\frac{1}{3}$ van het loon over dien tijd mag worden ingehouden; het maximum voor de straf van „cachot” is 14 dagen. Lijfstraffen zijn verboden. De berechtingen der bovenopgesomde feiten geschiedt door een „*Commission disciplinaire*” van drie leden met den Commandant van het kamp als voorzitter.

Over het „*régime pénale*” handelt artikel 14 van de wet van 27 Mei 1885. Een „*Tribunal Correctionnel*” berecht de volgende feiten: ontvluchting en poging daartoe; terugkeer naar Frankrijk zonder verlof; verlaten van het gebied der *rélégation*. Als forum geldt daarbij de plaats van arrestatie of die der „*rélégation*”. De straf is „*emprisonnement*” van ten hoogste 2 jaar. Voor de *overige feiten* vallen de „*réélugués*” als de gewone vrije burgers onder de berechting van de „*Cour de Droit commun*”.

Hierboven is reeds met een enkel woord gesproken over de lichamelijke en geestelijke verzorging der gevangenen; hierop dient nu nog wat nader te worden ingegaan. Wat de eerste betreft, het ration per man per dag is: 750 gram brood van goede kwaliteit, 225 gram vleesch en soep en 's morgens koffie met suiker. Verder 4-maal en 3-maal per week afwisselend respectievelijk 60 gram rijst en 100 gram boonen, terwijl bij extra werk extra rations conserven worden uitgedeeld. Men is bij de „Administration” van oordeel, dat deze rations te klein zijn en men is doende, die te verhoogen. Vroeger werd veel geklaagd over verduistering van levensmiddelen door ambtenaren, terwijl het vaak moet zijn voorgekomen, dat de koks van den voorraad verkochten aan gevangenen, die voor een beraamde vlucht een hoeveelheid levensmiddelen opzamen. Of deze klachten thans nog gegrond zijn, was natuurlijk moeilijk vast te stellen. Dat de gevangenen er in 't algemeen slecht gevoed uitzagen, zoude ik niet wil-

len beweren, terwijl ook het algemeen optreden der superieuren een gunstigen indruk maakte; integendeel, zooals boven reeds gezegd, was dit steeds zeer humaan en welwillend, terwijl mij ook van de zijde der bewakers niets is gebleken of ter oore gekomen, waaruit zou volgen, dat zij hun beruchte reputatie nog zouden verdienen. Veeleer krijgt men den indruk, dat de toestanden, bij vroeger vergeleken, veel verbeterd zijn. Wat echter zeer droevig is — en reeds daarmede wordt het systeem veroordeeld — is, dat er hoegenaamd niets wordt gedaan voor de zedelijke verheffing der gevangenen; want dat het zedelijk peil niet hoog is in een gemeenschap, waar alleen mannen — en dan veelal jonge — vrijwel voor de rest van hun leven samenwonen en waar zoo goed als nooit een vrouw verschijnt, is te begrijpen. Men kan veilig zeggen, dat het grootste percentage der gevangenen na korter of langer verblijf in de strafkolonie geheel degenereert. De „cases”, waar na zonsondergang, wanneer zij gesloten worden tot 's morgens, wanneer zij weer opengaan, zelden iemand van buiten binnenkomt, zijn broeinesten van homosexualiteit, welke daar op de meest ontzettende wijze in de meest afgrijpselijke vormen is verbreid. Nu is dit wel een gevaar, dat aan elke systeem van gemeenschappelijke opsluiting van individuen van dezelfde sexe eigen is, doch de omvang, die het kwaad hier heeft aangenomen, overtreft alles, wat men op dit gebied kon verwachten.

Ook op meer algemeen geestelijk terrein wordt niets voor de gevangenen gedaan; een bibliotheek is er niet; vroeger bestond er een, doch de gevangenen verkwanselden de boeken! Godsdienstoefeningen worden nooit gehouden; een geestelijke komt alleen op verzoek! Onderlicht wordt er niet gegeven; alleen vakonderwijs in de werkplaatsen. Philantropische instellingen of iets in den geest van het ten onzent zoo gunstig bekend staande „Nederlandsch Genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen” kent men daar niet. Dit zijn alle inderdaad gewichtige bezwaren tegen het stelsel. Daarbij komt dan nog, dat Europeanen absoluut ongeschikt zijn voor veldarbeid in het tropische klimaat en dat een langdurig

verblijf aldaar, ook al houdt men zich dan met anderen arbeid bezig (b.v. in de werkplaatsen), per slot van rekening toch sloopend is voor het Europeesch gestel. En hierbij mag dan niet vergeten worden, dat juist het grootste percentage der Europeesche gevangenen meestal geruimen tijd in gevangenissen hebben doorgebracht en door het milieu, waaruit zij voortkwamen, zeker niet de meest geschikte personen zijn, om een op den duur afmattend klimaat goed te verdragen. Behalve voor de kolonisatie heeft het systeem dus ook als strafmaatregel gefaald. Dwangarbeid op zich zelf wil mij een zeer heilzame en nuttige vorm van straf voorkomen, die dan ook in Suriname vaak met goed gevolg wordt toegepast. Daar zijn de omstandigheden echter gunstiger, wijl zij, die tot deze straf worden veroordeeld, meestal of Negers, of Javanen of Britsch-Indiërs zijn. Liet men de straf van „travaux forcés” in het land zelf ondergaan, zooals in Frankrijk vóór 1854 geschiedde, dan zou daarmede ongetwijfeld een sterk argument tegen het systeem wegval- len. Dan zou men er nog toe moeten overgaan, een strenge selectie toe te passen bij het onderbrengen der gevangenen in verschillende groepen, om te voorkomen, dat zooals nu meestal het geval is, de betere elementen door de slechte spoedig geheel bedorven worden. Het gaat toch ook niet aan jonge kerels, die voor 't eerst met den straf- rechter in aanraking kwamen, onder den verderfelijken invloed van „beruchte types” te brengen. Een andere maatregel, welke het stelsel naar mijn meening ten goede zou komen, zou gelegen zijn in duidelijk en nauwkeurig in de wet geregelde gevallen, waarin tot dwangarbeid mag worden veroordeeld, terwijl de rechter ook in de be- paling van den duur der straf meer aan de wet gebonden moest zijn. Juist bij de „forçats” van St. Laurent schijnt vaak een verblijf voor altijd in zoo'n omgeving allermint in verhouding tot het gepleegde feit. Een korte tijd in een beter milieu, onder gunstiger omstandigheden, maar dan wel in harden, zwaren arbeid doorgebracht, zou zeker een veel heilzamer uitwerking hebben. Juist bij de „forçats”, wijl onder hen lang niet altijd alleen gewoonte- en beroep-

misdadigers worden aangetroffen. Deze vindt men veel meer onder de „*rélégues*”; daar zou dan wellicht de vraag, of levenslange verbanning te zwaar is, ontkennend kunnen worden beantwoord, hoewel ook ten aanzien van hen toch meer zou kunnen worden gedaan aan zedelijke verheffing, hoe wanhopig dit dan ook bij individuen van dat soort moge schijnen.

Zoo biedt dus een nadere beschouwing van het bovenbeschreven stelsel alleszins aanleiding tot ernstige bestudeering van de eeuwenoude kwesties van de verhoudingen tusschen maatschappij, individu, straf en strafmaat; het bestek en deze plaats laten helaas niet toe, daarop dieper in te gaan. Ik moge daarom volstaan met te waarschuwen tegen stemmen, die nu en dan opgaan vóór het stichten van dergelijke strafkolonies in Suriname. Noch Nederland noch Suriname zouden er wel bij varen. Vooral het laatste heeft in de huidige moeilijke tijden, welke het doorleeft, werkelijk meer behoefte aan een aantal gezonde, frissche, krachtige, ondernemende menschen dan een zending meer of min maatschappelijk, geestelijk en vaak ook lichamelijk verongelukten.

Bloemendaal, April 1923.